

תא חוי, אלו אפיק אדים תולדות מגנטא דען, לא ישתצין לדרי דרין. ולא אתחשך נהר אדסיה רעלאן. וכלהו הו קיימין לעלמיין. ואפלו מלכבי עלאי לא קיימי קמייחו בנהרא וויא ותחבמתא. במא דאת אמר בצלם אלhim ברא אותו. אבל כיון דגרים (דף טא ע"א) חטאה ונפק איהו מגנטא דען וعبد תולדות לבר. לא אתקיימו בעלמא ולא חוי בדקא חוי.

אמר רבי חזקיה וכי היך יבלין לمعد תולדות תפון דהא אלמלא לא אתחשיך עלייה יציר הרע וחטא אתקים איהו בעלמא בלחויזו ולא יעביד תולדות. בגונא דא אלמלא דחבי ישראל בענלא ואמשיכו עלייהו יציר הרע לא עבדו תולדות לעלמיין ולא ייתון דרין אחרין לעלמא.

לשון הקודש

היו בראשי.

אמר רבי חזקיה, וכי איך יבלו לעשות תולדות שם, שחריר אלמלא לא נמישך עלייו יציר הרע וחטא, ותקים הוא בעולם לבודו ולא יעשה תולדות? כמו זה אלמלא שחתאו ישראל בענלא והמשיכו עליהם יציר הרע, לא יעשוו לעולמים תולדות ולא יבוא דורות אחרים לעולם.

בא ראה, אלו הוציאו אדים תולדות מפן ענן, לא היו ממשדים לדורי דורות, ולא נחשך אור הלבנה לעולמים, וכלם הי קיימים לעולמים, ואפלו מלאכים עלيونים לא עמדו לפניהם באור וויא ותחבמתה, כמו שנאמר בצלם אלhim ברא אותו. אבל כיון שנברם החטא ויצא מפן ענן ועשה תולדות בחוץ, לא התקיימו בעולם ולא

אמֶר לֵיה אַלְמִילָא לֹא חַטָּא אָדָם לֹא עֲבִיד תּוֹלְדוֹת
פְּגֻוֹנָא דָא מִסְטָרָא דִיְצָר הֶרְעָ. אַבְלָ עֲבִיד
 תּוֹלְדוֹת מִסְטָרָא דָרְזָחָא קְדִישָׁא. דְהַשְׁתָּא לֹא עֲבִיד
 תּוֹלְדוֹת אֶלָא מִסְטָרָא דִיְצָר הֶרְעָ. וּבְגַין דְכָל תּוֹלְדוֹת
 דְבָנִי נְשָׁא בְּלָהּוּ מִסְטָרָא דִיְצָר הֶרְעָ, בְּגַין בְּךָ לִית
 לוֹן קִיּוֹם. וַיְאִי אָפְשָׁר לוֹן לְאַתְקִיּוֹם, דִסְטָרָא אַחֲרָא
אַתְּעָרְבָ בְּהָנוּ. (ו"ח ל"ג וַיַּאֲפִשֵּר לוֹן בְּסִטְרָא אַחֲרָא).

אַבְלָ אַלְמִילָא לֹא חַטָּא אָדָם וְלֹא אַתְּתַרְךָ מְגַנְתָּא
 דְעַהַן. הָוּה עֲבִיד תּוֹלְדוֹת מִסְטָרָא דָרְזָחָ
 קְדִשָּׁא דְקָדִישָׁן בְּמַלְאָכִי עַלְעַזְנִים קִיּוֹמִין לְדָרִי דָרִין
פְּגֻוֹנָא דְלָעִילָא. כִּיּוֹן דְחַטָּא וְאַוְלִיד בְּגַין לְבָר מְגַנְתָּא
 דְעַהַן, וְלֹא זְכָה לְאַפְקָא לוֹן מְגַנְתָּא, לֹא אַתְקִיּוֹם
 אָפְלוּ לְאַשְׁתְּרָשָׁא בְּעַלְמָא דָא. עַד דָאַתָּא נַח דָאַיְהָ
צְדִיק וְעַל בַּתְּבָה. וּמַن תְּבָה נְפָקוּ כָּל דָרִין דְעַלְמָא.

לשון הקידוש

אַבְלָ אַלְמִילָא לֹא חַטָּא אָדָם וְלֹא נַרְשָׁ
 מַגְנָה עַהַן, הָיָה עוֹשָׁה תּוֹלְדוֹת מִצְדָּר שֶׁל
 רוח הַקְּדָשָׁ, שְׁקוֹדְשִׁים בְּמַלְאָכִים עַלְיוֹנִים
 עוֹמְדִים לְדוֹרִי דָרוֹת בְּמוֹשָׁחָה לְמַעַלָּה.
 כִּיּוֹן שְׁחַטָּא וְהַזְּלִיד בְּנִים מְחִיזָן לְגַן עַדְן
 וְלֹא זְכָה לְחוֹצִיאָם מִן הַגָּן, לֹא הַתְּקִיּוֹם
 אָפְלוּ לְהַשְׁתָּרֵש בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שְׁבָא
 נַח, שְׁהָא צְדִיק, וְנַבְנֵס בַּתְּבָה, וְמַהְתָּבָה
 יָצָאוּ כָל דָרוֹת הָעוֹלָם, וּמִשְׁם הַתְּפִזּוֹר
הַאֲחֵר.

וּמְתַפֵּן אֶת בְּדָרוֹ לְכָל אֶרְבָּע רֹוחִי עַלְמָא.

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִגְאָה נְשָׁחַתָּה. אֲמָאי נְשָׁחַתָּה. בְּגִין בַּי הַשְׁחִית בְּלַב שֶׁר אֶת דָּרְבוֹ, בָּמָה דָּאַתְּמָר. רַבִּי חִיא פָּתָח קָרָא וְאָמָר (יונה ג) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיכֶם כִּי שְׁבָו מִדְרָכֶם הָרָעָה.

תָּא חִוי, בְּשַׁעַתָּא דְבָנִי נְשָׁא זְבָאן וְגַטְרִי פְּקוּדִי דָאָרִיְתָא, בְּדִין אֶרְעָא אַתְּתַקְפָּת, וְכָל חִידָוָה אַשְׁתְּבַחַת בָּה. מַאי טֻמָּא בְּגִין דְשִׁבְגַּתָּא שְׂרִיא עַל אֶרְעָא. וּבְדִין כְּלָא עַלְאי וְתָתָאי בְּחִדּוֹה. וּבְדִין נְשָׁא מְתַבָּלוֹ אֶרְחִיוֹ וְלֹא גַטְרִי פְּקוּדִי אָוָרִיְתָא וְחַטָּאתָן קְפִי מְאַרְיָהּוֹן, וּבְדִין כְּבִיכּוֹל דְחִינּוֹ לְה לְשִׁבְגַּתָּא מַעַלְמָא וְאַשְׁתָּארָת אֶרְעָא מְתַבָּלוֹא. דָהָא שִׁבְגַּתָּא אַתְּדָחִיא וְלֹא שְׂרִיא עַלְהָה וּבְדִין אַתְּתַבְּלָת. מַאי טֻמָּא אַתְּתַבְּלָת. בְּגִין דְשְׂרִיא רֹוחָא אַחֲרָא עַלְהָה

לשון הקודש

הטעם? משום שהשכינה שורה על הארץ. ואו הכל, על יוגנים ותתוגנים, בחרודה. וכשבני אדם משליחתים ברכיבם ולא שומרים את מצוות התורה וחותמים לפניהם, או כביבול דוחים את השכינה מהעולם, ונשארת הארץ מושחתת, שבריה השכינה נרחתה ולא שורה עלייה, ואו היא נשחתה. מה הטעם נשחתת? משום ששורה רוח אחרת מהותיקת ונמצאת בה בל השמלה. מה

לכָל אֶרְבָּע רוחות הָעוֹלָם. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִגְאָה נְשָׁחַתָּה. לָמָה נְשָׁחַתָּה? משום בַי הַשְׁחִית בְּלַב שֶׁר אֶת דָרְבוֹ, בָמָה שָׁגָאָמָר. רַבִּי חִיא פָתָח פְסָוק וְאָמָר, (יונה ג) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיכֶם כִּי שְׁבָו מִדְרָכֶם הָרָעָה. בָא רָא, בְשַׁעַה שְׁבָנוּי אָרְם וּכְבִים וְשׁוּמְרִים את מצוות התורה, או הארץ מתחזקת ונמצאת בה בל השמלה. מה

דְמַחְבָּלָה עַלְמָא. וַעֲלֵדָא אָמְרִין דִיְשְׁרָאֵל יְהָבִי עֹז
לְאֱלֹהִים דְמַקְיִימֵין עַלְמָא. אֱלֹהִים דָא שְׁבִינֶתָא.
וְאַם חַם וִשְׁלוֹם אֵי יְשְׁרָאֵל יְשַׂתְכֻּחוּ חִיבֵּין מַה
בְּתִיב, (תהלים ו) רֹמֵה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וְנוּ
מְשׁוּם דְרַשְׁת הַכִּינוֹ לְפָעֵמִי. בִּפְפָ נְפֵשִׁי בְּסַבַּת חַמֵּס
וְשְׁנָאת חַנְמָה. כָּרוּ לִפְנֵי שׂוֹתָה וְנוּ כְּגַנוֹּנָא דְדוֹר
הַמְּבוֹל דְבָגִין חַמֵּס דְתֹהֶת בִּיגִיהָן הַהָה בִּיגִיהָן
שְׁנָאתה וְדָבָבָו.

יְכֹל אֶפְ בָּאָרְצָא דִיְשְׁרָאֵל בָּנָו. וְהָא תְּגִינָן אָרְצָא
דִיְשְׁרָאֵל לֹא שְׁרִיא עַלְהָ רֹוֹחָא אַחֲרָא וְלֹא
מִמְנָא אַחֲרָא בָּר קְדֵשָׁא בָּרֵיךְ הוּא בְּלַחְזֹדָיו. תָא חַזְוֵי,
דָאָרְצָא דִיְשְׁרָאֵל הַכִּי הוּא דָלָא שְׁרִיא עַלְהָ מִמְנָא
וְלֹא שְׁלִיחָא אַחֲרָא בָּר קְדֵשָׁא בָּרֵיךְ הוּא בְּלַחְזֹדָיו.
אָבָל שְׁעַתָּא חַדָּא שְׁרִיא עַלְהָ לְחַבָּלָא בְּנֵי נְשָׁא. מַנְלָז

לשון הקודש

הַיתָּה בִּינֵיכֶם שְׁנָאתה וְאַיְבָה.
יְכֹל אֶפְ בָּאָרְצָא יְשְׁרָאֵל בָּנָו וְהָרִי שְׁנָינוּ
שָׁאָרְצָא יְשְׁרָאֵל לֹא שׂוֹרָה עַלְיהָ רֹוֹחָא
אַחֲרָת וְלֹא מִמְנָא אַחֲרָה חַוִּין מְהַקְרוֹשׁ
בָּרֵיךְ הוּא בְּלַבְדָו. בָא רָאָה שָׁאָרְצָא
יְשְׁרָאֵל כֵּה הִיא שְׁלָא שׂוֹרָה עַלְיהָ מִמְנָה
וְלֹא שְׁלִיחָה אַחֲרָה פָּרָט לְקָדוֹשׁ-בָּרוֹק-הַוּא
לְבָדוֹ, אָבָל שְׁעָה אַחֲת שׂוֹרָה עַלְיהָ
לְהַשְׁחִית אֶת בְּנֵי הָאָדָם. מַגְנִין לְנוּ?

עַלְיהָ שְׁפַחְבָּלָת אֶת הָעוֹלָם. וְעַל זֶה
אוֹמְרים, שִׁישְׁרָאֵל נוֹתָנִים עַז לְאֱלֹהִים
שְׁמַעְמִידִים אֶת הָעוֹלָם. אֱלֹהִים וְשְׁבִינָה.
וְאַם חַם וִשְׁלוֹם אֵם יְשְׁרָאֵל יְמִצְאוּ
רְשָׁעִים, מַה בְּתוּב? (תהלים ו) רֹמֵה עַל
הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים וְנוּ, מִשּׁוּם שְׁרַשְׁת הַכִּינוֹ
לְפָעֵמִי. בִּפְפָ נְפֵשִׁי, בְּסַבַּת חַמֵּס וְשְׁנָאת
חַנְמָה. כָּרוּ לִפְנֵי שׂוֹתָה וְנוּ, בַּמו שְׁבָדוֹ
הַמְּבוֹל, שְׁמֹשָׁום הַחַמֵּס שְׁחִיה בִּינֵיכֶם,

מְדֹוד דְּבַתִּיב, (דברי הימים א' כא) **וַיָּרַא דָוד אֶת מֶלֶךְ יְהוּדָה וְתַרְבּוֹ שְׁלוֹפָה בְּיַדוֹ נִטְיֵיה עַל יְרוּשָׁלָם וּבְדִין אֲתַחְבָּלָת אַרְעָא.**

אמָר רַבִּי אַלְעֹזֶר אֲפָלוּ בְּהַהְיא שָׁעַתָּא קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוה. בְּתִיב הָכָא מֶלֶךְ יְהוּדָה. וּבְתִיב הָתָם (בראשית מה) הַמֶּלֶךְ הַגּוֹאֵל אֶתְתָּנוּי. וּבְתִיב (שמות יד) וַיִּסְעַד מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים. הַנְּ לִטְבָּ וְהַן לְבִישׁ קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיטָה עַלְלה. לִטְבָּ בְּגַיְן דָלָא אֲתַמְּפָרָא תְּחֽוֹת שְׁאַר מִמְּנָן, וְכֹל דִּיְירִי עַלְמָא יְכֻסְפּוֹן מִן עַזְבְּרִידְיוֹן. לְבִישׁ בְּגַיְן דָלָא יְחִידָן אֲנַיְן לְשְׁלַטָּה עַלְלה. וְאֵי תִּימָא (ד"א לְגַעַלְא) וְהָא בְּתִיב, (איכה א') בַּי רַאֲתָה גּוֹיִם בָּאוּ מִקָּדְשָׁה וְחַרְבִּיו בֵּיתָא וְאֵי לֹא שְׁלַטִּין אֲנוֹן מִמְּנָן לֹא אֲתַחְרֵב מִקָּדְשָׁא.

תֵא חֹזֵי, בְּתִיב בַּי אֲתָה עֲשִׂית וּבְתִיב עֲשָׂה יְיָ אֶת אָשָׁר זִמְמָה. תֵא חֹזֵי, בְּתִיב וַיָּרַא אֱלֹהִים אֶת

לשון הקודש

מְדוֹד, שָׁבְתָבוֹ (דברי הימים-א כא) וַיָּרַא דָוד אֶת מֶלֶךְ הָהָר וְתַרְבּוֹ שְׁלוֹפָה בְּיַדוֹ נִטְיֵיה עַל יְרוּשָׁלָם, וְאֵו נִשְׁתַּחַתָּה הָאָרֶץ. **אמָר רַבִּי אַלְעֹזֶר, אֲפָלוּ בְּאֹתָה שָׁעה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָיָה. בְּתִוב בְּאָן מֶלֶךְ הָהָר, וּבְתִוב שָׁם (בראשית מה) הַמֶּלֶךְ הָגָל אֶתְתָּנוּי, וּבְתִוב וַיִּסְעַד מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים. כֵן לְטוֹב הַן לְרֹעֵן שְׁזַבְּטָה עַלְלה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ**

הארץ והגיה נשחתה. נשחתה וקדאי כמה דאתמר. הבני גמי (יונה ג) וירא אליהם את מעשיהם כי שבוי מדריכם הרעה. זהא כדי ארצה קראת לעילאosalika בסליקו עלאה ומקשṭא אנטפהה. בנווקבא דמקשṭא לנבי דבריא. הבני גמי ארצה. זהא גדלת בניין ובאין למילבא.

והבא לא תבו דרא דטופנא מה כתיב וירא אליהם את הארץ והגיה נשחתה וננו באחתה דאסתאבת ואסתירת אנטפהה מבعلלה. ובזמןא דאסגיאו חובי בני נשא באתגלויא, ארצה שויית אנטפהה בנווקבא דלית לה בסופה מפלא כמה דאת אמר, (ישעה כב) והארץ חנפה תחת יושביה. ועל דאי וירא כי נשחתה וקדאי. מי טעמא בגין כי השחית כל (דך סא נ"ב) בשער את דרכו על הארץ.

לשון הקודש

(שם) עשה ה' אשר זם. בא ראה, בתוב נישחתה, באשה שנטמאה והסתירה נישחתה וראי, כמו שנאמר. בך גם (יונה ג) וירא אליהם את מעשיהם כי שבוי מדריכם הרעה. שהרי או הארץ קוראת למללה ועלה בעליה עליזה ומקשṭת פניה בנקבה שפטקשṭת אל הזבר, בך גם הארץ, שהרי גדרה בגין צדיקים הרבה על הארץ.

ועכשו שלא שבוי דור הפטבול מה

רַבִּי אֶלְעָזֶר אֹלֵל לְגַבִּיהֲ דָרְבֵּי יוֹסֵי בָּרְבֵּי שְׁמַעַן בֵּן לְקֹנוֹנִיא חָמוֹי. בין דְּחַמָּא לֵיה֒ אַתְקִין לֵיה֒
תוֹפְסִיתָא (ס"א טוֹפְסִיסָא) דְּקוּמָרָא בְּמַטּוֹן דְּקוּלְפָא וַיְתִיבּוּ.
אָמַר לֵיה֒ חָמוֹי אֶפְשָׁר דְּשְׁמַעַת מְאֻבוֹד הָאֵי דְּבָתִיבּ
(איכה ב) **עֲשָׂה יִי אֲשֶׁר זִמְםָבְּצָע אַמְרָתוֹ אֲשֶׁר צֹהָה מִימֵי קָדָם.**

אָמַר לֵיה֒ הָא אַזְקָמוֹה חַבְרִיא. בְּצָע אַמְרָתוֹ, דְּבָזָע
פּוֹרְפִּירָא דִילִיה. אֲשֶׁר צֹהָה מִימֵי קָדָם, דְּהָא
פּוֹרְפִּירָא פְּקִיד לְהָמָאנּוֹן יוֹמֵי קָדְמָאי עַלְאי, וּבְיוֹמָא
דְּאַתְחִירִיב בֵּי מְקַדְשָׁא בְּזָע לֵיה. בְּגִינּוֹן דְּהָאֵי פּוֹרְפִּירָא
אַיְהִי יָקָרָא דִילִיה וַתִּקְוָנָא דִילִיה זָעָע לֵיה.

אָמַר לֵיה֒ עֲשָׂה יִי אֲשֶׁר זִמְםָבְּצָע מְלָכָא חַשִּׁיב (קָודָם)
לְאַבְּאָשָׁא לְבָנָיו עַד לֹא יִתְוֹן לְמִחְטֵי. אָמַר
לֵיה **לְמָלָכָא דְּהֹזָה לֵיה֒ מִאן יָקָר, וּבְכָל יוֹמָא הָוֹהָה**

לשון הקידוש

רַבִּי אֶלְעָזֶר הָלֵךְ אֶל רַבִּי יוֹסֵי בָּרְבֵּי
שְׁמַעַן בֵּן לְקֹנוֹנִיא חָמוֹי. בין שְׁרָאָה
אותו, הָתְקִין לוֹ שְׁטִיחָה שֶׁל בְּסִוי בְּמִזְוֹתָה
שֶׁל עַזָּן, וַיַּשְׁבֹּן. אָמַר לוֹ חָמוֹי, אֶפְשָׁר
שְׁשִׁמְעָת מְאֻבֵּיךְ זֶה שְׁפָתּוֹב (איכה ב) **עֲשָׂה**
ה' אֲשֶׁר זִמְםָבְּצָע אַמְרָתוֹ אֲשֶׁר צֹהָה מִימֵי
קָדָם?

אָמַר לוֹ, **הָרִי פְּרִשְׁוֹהָה חַבְרִים,** בְּצָע
לְחַטָּא? אָמַר לוֹ, **קָשָׁל לְמָלָךְ שְׁהִיה לֹא**
כָּלִי יָקָר, וּבְכָל יוֹם הִיה פּוֹחֵד עַלְיוֹ שְׁלָא
אַמְרָתוֹ - **שְׁקָרָע הַאֲדָרָת שְׁלָא.** אֲשֶׁר צֹהָה